

<p>Előfizetési ár:</p> <p>Egész évre . . . . 10 frt. Fél évre . . . . . 5 frt.</p> <p>~~~~~</p> <p>Kislapozatok, kőszíntételek, kivétel- nokok, ábrák, tanítók és köz- egyesek részére a lap ára egész évre 4 frt. fél évre 2 frt.</p> <p>~~~~~</p> <p>Magyar egyesületeknek és társulatoknak a lap egész éven át ingyen megy.</p>	<h1 style="margin: 0;">BÉCSI KÖZLÖNY</h1>	<p>Megjelen havonként kétszer.</p> <p>Hirdetéseket felvételnek a kiadóhivatalban.</p> <p>Egy egyházas betűsor ára 10 kr.</p> <p>Többszöri közlésnél engedmény.</p> <p>~~~~~</p> <p>Lapunk kitüntetést nyert. Bécsben 1890. Aradon 1890. Temevárott 1891.</p>
---	---	---

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bécs II., Kaiser Josefstrasse 21.

Szerkesztő és kiadó-tulajdonos: Darvas Aladár.

Magyar fürdőzés.

Julius elsejével megkezdődött a fürdők nagy szezonja. Ha egyik-másik fürdő hivatalosan előbb nyílik is meg, a főszezon mégis mindenütt július augusztusra esik.

A fürdőkből érkező jelentések azt mutatják, hogy általában kevesebb a fürdőző ebben az évben, mint azelőtt. A fürdővendégek számának ez a csökkenése mindenesetre összefügg az általános pénzhiányossággal, amely az embereket takarékosra szorítja ezen a téren is. Csak az megy fürdőbe, a kinek okvetlenül és igazán szüksége van rá, de a nyári szórakozás, mulatság okáért mentül kevesebben engedhetik meg maguknak a fürdőzést. Természetes, hogy a fürdőtulajdonosoknak nagy lesz a panaszuk. Mert bizonyos, hogy a magyar fürdők sínylik meg ezt a rossz esztendő is; a külföldieknek ez se árt.

Annyit beszéltek és irtak arról, hogy mi az oka a magyar fürdők népszerűtlenségének és ebből következő néptelenségének, hogy ezt a témát bizonyára kimerítették már a hivatottak úgy, mint a hivatlanok. Csinálunk is mindenfélét a fürdők érdekében. Irnak és írunk cikket, reklámot, tartottak tanácskozást és ankétet a kormány támogatásával és a nélkül. kiküldtek bizottságokat, sőt terveztek országos fürdőfelügye-

lőséget is . . . és mindennek kevés vagy semmi haszna sincsen.

Mégis, ha néhány évre visszafelé átnézzük a magyar fürdők statisztikáját s prospektusait, azt látjuk, hogy két fajtája van a fürdőknek. Az egyik fajtája fejlődik, gyarapodik évről évre, vendégeinek a száma folytonosan növekszik: szóval a haladás útján van. A másik csoport legföljebb tengődik, némelyik hanyatlak, egyik másik el is bukik. És különös az, hogy éppen a drágaságukról híres fürdők gyarapodnak és azok, a melyek olcsóságukkal kérkedtek, hanyatlanak pusztulnak.

Erre a jelenségre sokan, különösen az érdekeltek, azt a magyarázatot kockáztatják meg, hogy a fürdő is a divat dolga s a melyik fürdő divatban van, azt természetesen sokan látogatják. Nem jó magyarázat! Éppen az ellenkezője áll: csak az a fürdő jöhet divatba, a melyet sokan keresnek föl és éppen azért divatos, mert sokan látogatják. A magyarázat az, hogy a drágaságukról ismeretes fürdők a tulajdonképpen olcsó fürdők és az olcsók a drágák. Mert a drágaság is igen relativ valami. Egy szépen csiszolt drágakő lehet ezer koronáért igen olcsó portéka annak, a kinek van rá ezer koronája, de ugyanaz a drágakő csiszolatlanul talán száz koronáért is drága volna ugyanannak a vevőnek. A látogatott

fürdők egytől egyig olyanok, a hol szemmel látható a fürdő haladása. A hol a fürdővendégnek nagy kényelmet, vagy fényűzést nyújtanak: fényesen berendezett lakást, elsőrangú ételt-italt, kitűnő zenekart, kényelmes és este jól világosított sétahelyet, megfelelő szórakozást. Bizonyos, hogy mindez a fürdővendég zsebébe vág, de az mégis szívesen költi a pénzt, mert azért megfelelő ellenszolgáltatást nyer, élvez a pénzéért. De ha ugyanez a pénzes fürdővendég olyan fürdőhelyre kerül, a hol talán félannyit se fizet, de azért a pénzéért is primitív szobát, szegényes kosztot, malaczbundát és már este hat órakor sötétséget kap, akkor annak fájni fog minden kiadott fillérje s úgy fogja találni, hogy igen drágán élt.

A külföldi fürdők olcsósága mesebeszéd. Mindenki tudja, a ki külföldön járt, hogy bizony a mi jó és szép, azt ott is jól meg kell fizetni s ami olcsó az ott is primitív. Amde nálunk többnyire a legprimitívebbet is igen busásan meg kell fizetni és annál jobbat nagyobb pénzért sem lehet kapni.

Ennek az állapotnak a kulcsa pedig megint a pénztelenség, a szegénység. Fürdőtulajdonosainknak, ha magánemberek, vagy nincs arra való pénzü, hogy mint tőkét befektessék a fürdőbe, vagy ha van is, nem koc-

káztatják a pénzüket, szóval azt szeretnék, ha beruházás nélkül jövedelmet húzhatnának a fürdőből, kamatot a nem létező tőke után. Ha meg részvénytársaságok alapítanak fürdőt, ott már az alapítás költsége föl-emésztí a tőkét és a későbbi szükségletre, a fejlesztésre nem marad.

Fürdőt felvirágoztatni tehát csak pénzzel, tekintélyes tőkével lehet, még pedig csak készpénzzel, mert fürdő-vállalatra Magyarországon semmiféle pénzüintézet hitelt, kölcsönt nem ad.

A tőke mellett azonban a fürdőtulajdonosok helyes érzékének, méltányosnak kell lennie. A befektetett tőke után reális hasznot szabad csak várnia, mert ha, a mire igen sok példa van, uszorára, rablásra dolgozik, akkor nem boldogulhat. Egy magyar fürdőről tudunk, a mely szerencsés körülmények között született meg, elegendő tőkebefektetéssel, úgy hogy öt év alatt a legemlegettebb fürdőhelyek közé tartozott és a nagy szezonban annyira zsufolva volt, hogy semmi áron nem lehetett ott lakást kapni. A fürdő bérlő kezén van, a ki az amugy is aranybányának kinálkozó fürdőből, úgy látszik, egyszerre milliomos akart lenni. A vendégsereg szaporodásával természetesen nőtt a követelés is. Ám a bérlő a maga falusi eszével úgy okoskodik, hogy miért költsön ő többet

Késő.

Szabad akaratából lett pap, senki sem kényszerítette arra. Szülei istenfélő emberek lévén, beletörődtek, hogy egyetlen fiuk a papi pályát választá, habár jobban örültek volna, ha világi állást foglal el, megnősül és ők üde arcu unokákat ringathattak volna egykoron térdeiken. Selyem fűrtös, síró rivó kis babákat . . .

Aranyos ábrándok voltak ezek és füstbe mentek. Mert ő még zsenge gyermekkorában is csak paposdit játszott. Fából oltárkát faragott és azt szent képekkel teli agatta . . . azután magára vette édes anyja csipkészszerű fehér fésülő köpenyét és az imakönyvből misézett . . . A korával nőtt az ájtatossága is. Annyira, hogy mint nagyobb fiu órák hosszát is imádkozott. S egyedüli óhaja volt: a Semináriumba belépni. Végtere szülei ezen óháját is teljesítették. Kitűnő deák léterre, a theológiát is fényes sikerrel végezte. Felszentelték. És mikor az első misét elmondá, a boldog szülők öröm könyeket hullatva, fogadták egyetlen gyermekük áldását . . .

A fekete papi köntös, hullámos redőkben simult magas karsu ter-

metére. Fenséges alakjához illet volna, a bíbor palást is . . .

De husz a mi még nincs, az mindég lehet még. Semmi sem lehetetlen ezen a világon. A fő pedig a szerencse. Fortuna Istenasszony szerényes egy hölgy, de a kihez elszegődik, azt elvezeti akár a főpapi trónusra is. Aranyozott lábu, bársonyos székbe és pásztorbotot ad a kezébe és püspöki süveget nyom a fejébe. És csupa bíborba öltözteti. Csak hogy egyelőre megkellett elégednie az áldozásággal is . . .

Ott kellett hagynia a szép alföldi rónát délibabostól, mert hegyes vidékre került. A fenyőerdős felvidékre. Olyan nyomorúságos s szegényes a »Fára« a hova kineveztek segédlelkésznek. Csupa erdő, csupa hegy és csúcs. A nap szirtől-szirtre bolyong és nem hevit, mert ott fejeztette forró sugarait a puszták rónaságán . . . és oda vágyik az ő lelke is. A magányos tanyára. A zöld zsalukáteres házba. Pedig ki tudja meddig tart még, hogy viszontlátja . . .

Az Alföld fia nem tudja megszokni a magas szikla-bérczeteket, melyek az éjnek homályában, mint megannyi fekete kísértet, tátongva néznek

le a völgybe. Ezek mellett kellett pedig elhaladnia, ha az első álmából, oly sokszor felriasztotta őt a beteghez hívó szózat. És árkon bokron, hegyen-völgyön át vitte a halálkölökhöz a szentséget. Az utolsó vigaszt . . .

A hideg északi szél ekkor össze kuszálta szép koromsötét haját, csippte a leberetvált arcját és megdermesztette a szentséget tartó kezét is . . . A túske tépte a ruháját, a kő se bezte a lábát és a zugó hegyi patak, olykor kilépve a medréből, áztatta a lábujját is, mely ekkor vérről és vízzel megtelt . . .

Ő neki akkor is kellett mennie, ha koromsötét felhők rohantak is az égen, irtóztatós zivatart sejtve. Neki ment az éjnek. Alig sejtve hol van. Csak a villám vakító fényénél mehetett előre egy-egy kis darabot. Egyet egyet villant, s mintha lángba állna s az égből esnék le, előtte állott a meredek hegyi út. De csak pillanatra. Meg újra eltűnik s a koromsötétben sikogat a villám, zug bömböl a dörgés. Majd megint fölvilan, s aztán mintha örökké villogna, káprázik a szeme, inog, tánczol a völgy: oda-fönn meg harsog, recseg ropog minden. És leüt a villám közvetlen

mellette egy utszéli nagy fába. Egész testében megremeg, egyre tart a félelmetes dörgés, s úgy zúg, morog mintha szünni sem akarna s közben újra dördul . . . és ő egyre mén csak.

Vagy pedig a hold kísérteties fényt vitt az elhagyott vidékre. A fellegekben a sas és a keselyű feje fölött harcra keltek. Visitanak és szomoruan visitanak a kisebb éjjeli madarak is a magas sziklabérczek omladékaiban. Ő pedig csak előre halad. Járja az élet Golgotáját türelmesen . . . Sokszor azután mégis elfogja a honvágy. Szeretné viszont látni a szép rónát, a hol a nap pereméje a földdel összeér . . . a délibábót, a gémeskutat, a tanyájukat, de főleg az édes anyját. Ekkor úgy szeretné az ölébe hajtani bánatos fejét és jól kisírni magát úgy mint gyermekkorában oly sokszor szokta volt ezt megtenni — és azután újból megvigasztalódott . . . Ha meg az édes anyja valami fölött elbusult és szívét nyomta a bú, a gond, az élet nehézségekkel való megküzdése, akkor meg ő száritotta fel az édes anyja könnyeit mondva: »Majd ha püspök leszek, jobb dolgod lesz édes anyám«.

Akkor még ábrándozott a püspökségről de most már kiábrándult.

a fürdőjére az ötödik évben mint az első évben? Inkább többet vesz be ugyanannyi befektetéssel. Kicsinységeken mult a dolog! Alig szóra érdemes, a külföldön kényeztetett vendégek apró kényelmességeire vonatkozó óhajátásokat hagyott figyelmen kívül a fürdőtulajdonos, mert úgy vélte, hogy azok nélkül is meg tud élni a fürdővendég, ő pedig jobban él, ha ezekre nem adja ki a pénzét. És öt évi emelkedés után némi hanyatlás állott be: a fürdő törzsköcs vendégei másfelé mentek és bizonyára nem azért, hogy a fürdő jó hírnevét vigyék el! És a fürdőbérlőnek tapasztalnia kell, hogy pár száz megtakarított forintja árán ezekre menő kárt kell szenvednie. S ha észre nem tér jókor, a hanyatlás éppen olyan rohamos lesz, mint a milyen rohamos volt a fejlődés.

Ilyen, ehhez hasonló példák mutatják, hogy a magyar fürdők mai állapotáért nem a közönség felelős, nem annak hazafiságára kell appellálni, hanem felelősek a fürdőtulajdonosok, a kik kevés tőkével nagy dolgokra vállalkoznak, vagy nagy vállalkozásnál krajczároskodó kapzsisággal rontják a saját üzletük jó hírnevét: ezeknek a viszonyoknak a megváltoztatására kell törekednünk, ha azt akarjuk, hogy fürdőink azt a helyet foglalják el, amely őket természeti áldásaiknál fogva megilleti: az első helyet a világon!

Különfélék.

Bécsi kalauz.

- Bécsi magyar egyesület: I. Theinfaltstrasse 4.
- Bécsi magyar iparoskör: VI., Gumpendorferstrasse 9.
- Első alsó-ausztriai magyar munkás-képző-egylet. VI., Magdalenenstrasse 65.
- Bécsi magyar dalkör. IX., Garnisonsgasse 20.
- Magyar hitszónoklat minden vasárnap délelőtt 11 órakor a Kärntnerstrasseben levő Johanner templomban Torma Izidor lelkész által.
- Akademie der bildenden Künste. Képzőművészeti akadémiája, Schillerplatz 3.

Megelégednék most egy kis jó plébániával is, de még ez is késett. Évek multak. És még sem jött a várva várt kinevezés. Mint a fának hull le a levele; úgy elhagyta a szívét is, egy-egy reménye . . . lassanként . . .

* * *

Késő! . . . Hiába tördeli hosszukás finom kezeit. Hiába sanyargatja magát. Hiába mormolnak ajkai imákat: késő, már nem változtathat rajta semmit . . .

Hasztalan vergődik a szive mint a kalitkába zárt vadgalamb: az a szöke fürtös fejecske mégis ott tánczol a szeme előtt és oda lopózik a »Breviárium« imádságos lapjaira — és onnét mosolyog feléje édes virág arca — halk imája közzé vegyül észbontó gerlice kacaja . . .

És bár merre is pillant, ott látja kíváncsi szép, ragyogó gyermek szemét . . .

Bár hova fordul, bár merre néz, a bájos kép el nem hagyja . . .

Beleférdőzik a komoly tudományos könyv lapjai közé és beleférdőzött a szive tisztalajára is és ott ragyog oly élethűen oly kiolthatatlanul . . .

- Akademie, Theresianische. Theresianum vegyészeti laboratóriummal, IV. Favoritenstrasse 15.
- Akademie der Wissenschaften. Tudományos akadémiája, I. Universitätsplatz 2.
- Albertina Albrecht főherceg reznezeseti és rajzgyűjteménye, I. Augustinerbaste.
- Állatsereglet a Schönbrunni kertben.
- Arsenál cs. k.
- Felsége magánkönyvtára I. Hofburg.
- Udvari könyvtár: I. Josefsplatz.
- Egyetemi könyvtár: I. Franzensring.
- Tudományos akadémiája könyvtára: I. Universitätsplatz 2.
- Képzőművészeti akadémiája könyvtára: I. Schillerplatz 3.
- Technika könyvtára: IV. Technikkerstrasse 13.
- Keleti muzeum: I., Schottenring.
- Műipar muzeum: a Stubenring.
- Kunsthistorisches Museum és Naturhistorisches Hofmuseum: Állat-, növény- és ásványtan gyűjtemény. Burgring.
- Ophthalmológiai muzeum: a közpórházban IX. Spitalgasse 2.
- Technológiai iparmuzeum: I. Eschenbachgasse 11.
- Kunstverein: I. Tuchlauben 8.
- Művészház: I. Lothringerstrasse 9.
- Kereskedelmi akadémiája I. Akademiestrasse 12.
- Naturalien-Kabinet: I. Josefsplatz.
- Képzőművészeti képtár: I. Schillerplatz.
- Schatzkammer.
- Museum der Stadt Wien: I. Rathaus.

A portugál királyi pár visszakerkezése az Azóri-szigetokről. Lisszabonból táviratozzák: A királyi pár július 14-én érkezik vissza az Azóri-szigetokről. Lisszabonban fényes ünnepséget rendeznek a királyi pár fogadására. A kikötőben levő összes hadihajók a királyi pár elé mennek. A közönségnek megengedték, hogy a hadihajókon a királyi pár elé utazzék.

Adalbert porosz herceg tengeri útja. Kielből jelentik: Adalbert herceg, a német császári pár harmadik fia, a »Charlotte« iskolahajó fődélzetén nyolcz hónapi külföldi utra indult. A herceg utjában a stockholmi, pétervári és konstantinápolyi udvarokat látogatja meg. Utja azután Német-Kelet-Afrikába s a Jöreménység foka körül Dél-Amerikába visz. A herceg jelenleg 17 ik évében van.

Krüger elnök magyar ismerőse. Krüger Pál, a transzvali köztársaság elnöke, kétségtelenül nagy népszerűségnek örvend Magyarországon bár csak az arcképei után ismerik. Van azonban személyes ismerőse is és pedig dr. Nagy Zsigmond, a deb-

Megjelen fényes nappal és kápráztatja . . . És megjelen előtte, sötét éjjel is és lopja az álmat fáradt, könnyáztatott pilláiról . . .

Ott a hol a hegység ölelkezik a völgyvel; ott pillantotta meg legelőször a kedves szöke leánykát, midőn egy szakadozó hegyipatak mentén netelejtset szedett. Egészen fehérbe volt öltözve, még az arca is olyan fehér volt, mint a jázmin virág. Szeme pedig olyan kék, mint a csokor a kezében; a szép nefelejtset csokor. A kalapja is fehér csipkéből készült, még csak két hófehér szárnyacska hiányzott neki, hogy egészen »angyal« legyen.

De ha nem is volt egészen angyal, azért ő mégis oltárképet alkotott képzeletében és ezt az oltárra tette. Ez az oltár pedig a saját szive volt.

Ott honolt a lányka egész ragyogó szépségében, az oltáron, a virágfakadás ragyogásában, az ifjúság üde illatozásában . . .

Oh mért is találkozott vele? Most már . . . csak egyetlen egy szócska zsong a lelkében: »Késő« . . .

Myosotis.

reczeni reformatus kollégium tanára, akivel 16 év előtt Leydenben megismerkedett. A debreczeni tanár legközelebb Hilversumban meglátogatja Krüger.

A Vöröskereszt-egylet megbízottja. A királyi sárvári és felsővidéki Széchenyi Bertalan gróf főrendiházi tag, sz. k. v. m. kir. honvédelőhadnagy urat a magyar szent korona országai vöröskereszt-egyletének megbízottjává kinevezte és szolgálatátelre háboru esetére a 28-ik sebesültszállító-oszlop parancsnokául rendelte.

A berlini polgármester. Berlinből táviratozzák nekünk: A császár nem erősítette meg Kaufmann Gusztáv volt városi tanácsosnak berlini polgármesterré történt megválasztását.

Telefon Budapest és Prága között. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter kezdesére most az osztrák és a magyar kereskedelmi minisztérium között tárgyalás folyik arról, hogy közvetlen telefon-összeköttetést rendezzenek be Budapest és Prága között. A közvetlen összeköttetés, melynek nagy kereskedelmi jelentősége van, hir szerint legközelebb már meg is lesz.

Pápai származású milliomos halála Berlinben. Berlinben e hó 5-én temették el lovag Zimmermann János titkos tanácsost és gyárost. Az elhunyt pápai származású volt s mint lakatosinas vándorolt ki 50 év előtt Németországba. Milliomos lett ott és nem feledkezett meg soha szülővárosáról. 20 000 forint alapítvánnyal Pápan ipariskolát létesített s a pápai szegényeket évenként segítette. Temetésén Pápa városi küldöttségileg képviseltette magát.

Orvos-kongresszusok. Turinban az idén a fiziológusok nemzetközi kongresszust tartanak, amelyen Magyarország is képviseltetni fogja magát. A kongresszus szeptember 14-én kezdődik és tíz napig tart. A kongresszussal kapcsolatosan ugyanabban az időben kiállítás is rendeznek, amelyen bemutatják a szakbavágó legújabb tudományos eszközöket. — Az ez év november 27-től 31-ig terjedő időre Párisban kongresszust terveznek, melynek célja az elmebeteg családok ápolásának terjesztése lesz. Marie, ki pár év előtt Franciaországban a családi elmebetegápolást megalapította, általában is szót emelt a gyógyításnak még mindig divó kolostori, kaszányai s falansteri módja ellen, melyet ma még csak a gazdagok elég szerencsések, hogy kikerüljék. Ideje volna minden embernek hozzáférhetővé tenni az otthon vagy legalább az otthoniasan való meggyógyulás lehetőségét. S hogy ez a kívánság nem pusztán érzélgőség, azt ma már sok külföldi példa bizonyítja. Seholy sem hasonlít a kórház annyira az otthonhoz, mint Angliában s mégis oly kitűnő sebész is, mint Horsley, akárhányszor magánháza végzi a legnehezebb agyműtéseket, vagy látjuk azt, hogy Németországban a hanyatló félben levő hotel-sanatóriumok mellett a tüdővészeselek olesó parasztházakban való családi ápolása (Görbersdorf-Weickert) mutatja föl a legmesszebb ható sikereket. Az elhagyott gyermekeket nálunk is kaszányastilú árvaházak helyett családokhoz adjuk s jó orvos vezetése alatt itt is a gyermekekkel együtt az egész család jó egészségre s magas kulturára nevelődik. A családi körben való orvoslás legrégibb s legigazoltabb az elmebajoknál, azért bizonyára nagy jelentőségű ez a francia kongresszus, mely az elmebetegét is nem kaszányába, börtönbe való bo-

Folytatása a 3-dik oldalon.

Nehr Sándor

műlakatos-mester,

BÉCS,

IX., Spittelauergasse 4.

Vasszerkezeti és műlakatos műhely.

Legjobban készített üvegházak, mint meleg és hideg házak egyszerű és kettős üvegláblával, melegházak, téli kertek, sarjadó ládák, verandák, udvari tetők, felső és diszvilágítók, lépcsők, csigalépcsők, erkélyek kertrácsok, kapuk, lépcsőkorlátok, sirboltrácsok stb.

Pöstyén fürdő.

Télen át is nyitva. Csúsz-, Köszvény-, Ischias betegek europaszerte elismert legkiváló gyógyítóhelye. Fürdőt kiki saját szobájában kaphat. Prosp. küld a fürdőigazgatóság.

Genua. Olaszország.

Grand Hôtel Isotta

5—7 Rue du Rome 5—7.

Első rangú szálloda, kizárólag szállodának épült. — Villamos világítás. — Felhúzógép. — Telefon. — A házban vasúti menetjegy iroda.

Eden-Palast-Hôtel

(ezelőtt Hotel Park).

Egyetlen szálloda, csöndes helyen. 100 hálószoba és terem. Diszkes berendezés, villamos világítás. Nagy park közepén.

Tulajdonos:

BORGARELLA CH.

Riedhof nagy vendéglő Bécs.

VIII., Schloßelgasse 14, Wickenburggasse 15.

Nagy éttermek, külön szobák, club-terem. Bécs város legnagyobb kertvendéglője, díszített tükörverandával. Régi híru konyha. Kitűnő borok.

Tulajdonos

Benedickter János.

Budapesti Takarékpénztár

és

Országos Zálogkölcson

Részvénytársaság.

Helyiségei:

Budapest, VI., Andrassy-ut 5.

Részvénytőke:

10,000,000 korona.

londonnak, hanem gyógyító otthonra, felebaráti szeretetre méltó embernek tekintik s ezen fölfogás megvalósítására az összes művelt nemzetek képviselőit összehívja.

Lincoln Ábrahám sírhelye. A yankeek első elnökének hírneve halála óta egyre nagyobb és nagyobb lett, mert az utókor nemcsak érdemeiről ismerte el Lincoln Ábrahámot, hanem 1865 óta, mondhatnók, állandóan foglalkozott vele, minthogy a nagy államférfiunk temetése mindig aktualis volt. Lincoln holttestét ugyanis nagy nemzeti gyásznapély keretében 1865 május 4-én Springfieldbe, az Illinois állam egyik kis városába vitték és az ottani Oak Ridge temetőben nyugalomra helyezték. De örök pihenése itt nem volt, mert 1874-ben a nép szeretete díszes emléket szánt a meggyilkolt elnök sírja fölé, akinek temetést emélfogva egy új kriptába kellett eltemetni.

A béke azonban itt sem legett a drága hamvak fölött, mert ismeretlen halottablók betörték a kriptába és magukkal akarták vinni a holttestet, hogy nagy váltóádj ellenében szolgáltatassák aztán vissza Lincoln földi maradványát. Tervük azonban dugába dőlt és most már jobban vigyáztak az elnök sírjára. De az idő kegyetlensége következtében a kriptá falai megpedeztek és a nemzeti emléket szétmálással fenyegetőzött, mire Lincoln koporsóját, valamint a melléje temetett feleségének és két ifjabb fiának holttestét ideiglenesen egy másik sírboltban kellett elhelyezni. A kriptát újból fölépítették és a temetés megegyezően megtörtént. Lincoln Róbert, a nagynevű elnök fia, nemrég meglátogatta atyja sírját és úgy találta, hogy a nemzet halottjának most sincsen biztos nyughelye, mire új vasrácsozattal és erős vasajtóval záratta el a kriptát. Ezután már remélhető, hogy Lincoln Ábrahám, aki harminczhat esztendővel ezelőtt halt meg, végre mégis örök nyugalomra tér.

Irodalom és művészet.

Német fejedelmek egy magyar tudósak. Mihalik József, az országos magyar Iparművészeti múzeum őre, könyvet írt Kassa város ötvösségének történetéről. A magyar tudományos akadémiára kiadásában egy év előtt megjelent nagy terjedelmű munka idáig még teljesen ismeretlen s roppant gazdag történeti adalékaival nemcsak a kassai, hanem az egész régi s hírneves magyar ötvösségnek is becses monografiáját képezi. Hogy a munkát nemcsak a tudományos körökben, de a művelt külföld legelső s legmagasabb helyén is a legnagyobb elismeréssel méltatják, annak bizonyítéka az, hogy Mihalik József monografiáját II. Vilmos német császár és Luitpold bajor régensherceg is saját könyvtáraik részére elfogadták és Mihaliknak legmagasabb elismerésüket és köszönetüket fejezték ki.

Nyolczmillió dollar művészeti czélra. Frankfurtból táviratozzák: A Frank. Zeitung jelenti Newyorkból: Rogero lokomotivgyáros összes, nyolczmillió dollárú vagyonát a művészeti múzeumra hagyományozta.

Új színházak Oroszországban. Oroszországban mostanában nagy lendület mutatkozik a színházi életben. Csak multkorában jött a hír, hogy Pétervárott a rozoga Wassily-Ostrov-színház helyére nagyszabású színház épül, s ma már azt jelenti Moszkvából, hogy a régi czári város is követi a főváros példáját, s egyik legélénkebb részében nagy színházat

épít, amely a legkülömb leszen az óriási birodalomban. És pedig nemcsak külső méretekre nézve, hanem művészi képesség tekintetében is. Az új színházban az a moszkvai művész-társulat költözik, amelynek jó híre van túl a muszkabirodalom határain, s ez idő szerint csak egy nagyon-szerű színházi épülettel kell beérnie.

Berlini felolvasás a magyar zenéről. Egy Berlinben élő derék hazánkfi, László Ákos, aki a magyar zene ismertetése körül eddig is nagy érdemeket szerzett, az ősszel tíz felolvasó-estét rendez Berlinben a hegedűművészetéről, különös tekintettel a magyar zenére és a magyar hegedűművészekre. László most gyűjti a felolvasáshoz szükséges adatokat nagyobb könyvtárainkban. Egyébként maga is elismert hegedűvirtuóz és kritikusa a berlini Allgemeine-Musikzeitungnak.

A magyar parasztsztyál telepítéséről. Mannheim Márk magántisztviselő, a kitől a Bánffyország idején is olvastunk, a önti ezimen broszirt irt, a melyben érdekes és aktuális témával foglalkozik: A mezőgazdasági telepítések folytatásával, a vízi utak és öntöző csatornák kiépítésével s az utóbihoz szükséges pénzalap előteremtésével. A broszir komoly tanulmány még inkább ötletes munka. Itt-ott kissé kalandosan hangzik fejtegetése, de mindig számokban végződik. A telepítésre harmincz éven át hatvan millió koronát szán, a vízi utakra és csatornára ugyanannyit s törvényes kamatos kamataival száztizenkét millió koronát. A pénz előteremtésére az az ötlete, hogy az osztályorszáj-ték nyerői nyerevényeik egyik pénzbeli részét adják az államnak, megfelelő állami érték ellenében. Ezt a pénzt fordítanák a fönt irt czélra. A szerző kamat- és árfolyam táblázatot is csatol és hirdeti, hogy számadásához kétség nem fér. Munkáját Darányi miniszternek ajánlotta.

Sport.

Fejedelmek az automobilon. Londonból, Brüsszelből és Rómából egyszerre három híre érkezik annak, hogy az automobil a korona viselői között is hódít. Londonban nagy feltűnést keltett, hogy Edvárd király kedden Londonból Windsorbába és vissza az utat tizenkét lóerejű új motorján tette meg. Kiszáradt volt Sir Ellis Artur vezérőrnagy és Holford százados. A társaság tizenegy órakor indult el Marlborough-house-ból és háromnegyed egy órakor érkezett Windsorbába Nagy közönség nézte a fejedelmi fogatot, a melyet kitanult gépész vezetett. Díszes nyitott kocsit, hátul üvegfallal és esővédővel, a mire szükség is volt, mert különben a jó uton egész nap szakadt az eső. A király átlag husz angol mértföldet tett meg óránként, tehát nem teremtett új rekordot és Fournierrel alig mérkőzhetnék, de nagy öröme volt az utazásban, a melyet visszafelé is nagy esőben tett meg és hét óra öt perczkor ért újra Marlborough-houseba. Brüsszelből írják, hogy Lipót király mechanikusa, Morcel, a király egy automobiljával Gasteinba utazott, a hova legközelebb a fejedelem is megérkezik. A környéken remek utak vannak, de Lipót király valóságos közép-európai utazást szándékozik tenni és nem lehetetlen, hogy legközelebb automobilon fog találkozni az angol királylyal. Az olasz királyné is követi férje példáját és az automobil híve lett. Helena királyné részére most rendeltek egy új automobilkocsit, egyúttal Rómába rendelték az ország

első gépészét is, hogy az új járómű kezelésével megismertesse a királyné környezetét.

Lóháton Bukaresttől Berlinig. Kassáról jelentik: Clair Sándor orosz vezérkari őrnagy, román katonai attasé Bukaresttől Berlinig megy lóháton fogadásból. Egy lóval teszi meg az utat. Bukarestből június 23-án indult el július 4-én érkezett Kassára. A lovas és a ló kitűnő kondícióban van. Holnap folytatja útját Oderberg-Boroszló felé. Az utat Berlinig 17 nap alatt kell megtennie.

Fournier Budapesten. A páris berlini automobil-verseny győztese a kire most irigy szemmel néz minden sportférfi, Budapesten is járt 1896-ban. A millenárius esztendőben tartott nemzetközi kerékpár versenyben május 31-én ő is résztvett s a megnyitóversenyt meg is nyerte Raymond és Rottenbiller előtt. A vendégek versenyében, a tandem versenyben pedig a helyezetlenek között végzett. Ez elég szerény rekord egy biciklistától, a ki később egyszerűen megszabadult sporttársaitól. — Berlinből jelentik nekünk telefonon: A páris-berlini automobil-versenyben a császárdíjat, a belga király díját és Hannover város díját Fournier, a meklenburg sverini nagy-herceg díját Girault nyerte meg.

Közgazdaság.

A Foncière pesti biztosító intézet életbiztosítási osztályánál az 1901. év első felében 1883 ajánlat 6,809.325 korona biztosítási tőkére és 600.— korona járadékra nyújtott be; 1660 kötvény 5,964.846 korona tőkére és 600.— korona járadékról állított ki. A díjbevétel 1,463.735 koronára rug. Haláleset 124 jelentett 423,000 korona összegről. Egyszeresmind utalunk ama különös kedvezményre, melyeket ezen hazai intézet (Alapítva 1864-ben 4 millió korona részvény-tőkével, nyereség és díjtartalékaival és évi bevételei körülbelül 24 millió korona) az életbiztosításnál nyújt: 1. Hadbiztosítást díjpótlék nélkül 20,000 korona határáig a biztosított tőke feléről a közös hadsereg és honvédség; 30,000 korona erejéig a népfelkelők védkötelezeteire nézve (Hivatászerű katonáknak mérsékelt díjpótlék mellett.) 2. A föltételek értelmében a biztosítás érvényének megtámadhatatlansága még az esetben is, ha a biztosított párba vagy öngyilkosság folytán halt volna el vagy ha utólag kitűnnék, hogy a biztosított a biztosítás alapjául szolgáló ajánlatban lényeges körülményre nézve tévedett. 3. 1, 3 vagy 5 évi nyereségfelosztással egybekötött biztosításokat eszközöl. 4. A biztosításnak 3 évi fennállása után a biztosításra jutányos feltételek mellett a kölcsönt ad vagy azt b) visszavásárolja vagy c) minden további díjfizetés nélkül kihazasítási biztosításoknál tőkésítést eszközöl anélkül, hogy a félnek utóbbiért folyamodnia kellene. Itt említjük meg egyúttal, hogy a Foncière régi kipróbált főhivatalnokát Reich D. Dánielt a budapesti vezérügynökség titkárává nevezte ki, feljogosítván őt a vezérügynökség czégenek akár egy igazgatóval, akár a vezérügynökségi czég aláírására jogosult egyik titkárral vagy főhivatalnokkal való együttes jegyzésére.

Kiállítás Maramaros-Szigeten A maramarosmegyei gazdasági egyesület augusztus 25-től szeptember 2-ig mezőgazdasági és ipar kiállítást rendez Maramaros-Szigeten. Most az egyesület küldöttsége Nyegre László Folytatása a 4-ik oldalon.

Bösendorfer L.
es. és kir. osztr.-magy. udv. és kamarai
zongoragyáros
Bécs, I., Herrengasse 6. sz.
Raktár Budapesten:
CHMEL és FIA czégnél
Gizella-tér, Haas-fele palota.

Legrégibb czég
egyleti
jelvények,
diszérmekek
és
versenydíjak
gyártására.

A legtöbb magyar egylet szállítói.

Abel József és Agoston

ékszerészek
BÉCS

IV. Wiedener Hauptstrasse 3.

Mintaküldemények (arany-, ezüst- és fém-készítmények) bérmentve küldetnek
= A czég alapított 1835-ben. =

Alapított 1850-ben.
Divat-terem
Preisler Ferencz.
Czégtulajdonos Slezák Árpád.
BÉCS,
VII., Neubaugasse 49.
Köpenyek, ujjasok, gallérok, korékpárdresszek, mérték szerint. Angol és francia ruházatok.

Legrégibb magyar pezgőgyár.
Alapított 1825-ben.

HUBERT J. E. POZSONY

Gentry Club

Ext a dry.

A budapesti országos
kaszinó pezgője.

Készítmény francia mód szerint!

Genfi órák gyári raktára

Papp Zoltán

órák,

BÉCS, III., Remweg 13D.

Uj órák és mindenemü complicát javítások műhelye. Uj órák gyári áron. Felülmul minden versenyt. Képes gazdag árjegyzék ingyen és bérmentve.

Milano Olaszország
Grand Hôtel
Continental.
A város központján, a Catharale és a Viktor Emanuel Galeria közelében. Személy-felhúzógép. Vasuti jegy-irodával. Olcsó árak.
Clerici T.
tulajdonos.

országos képviselő, az egyesület elnökének vezetésével tisztelgett a kormány tagjainál, hogy a minisztereket meghívja a kiállításra. Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter és Lukács László pénzügyminiszter, a kik a képviselőházban fogadták a küldöttséget, örömmel üdvözölték a kiállítás eszméjét. Hegedüs miniszter megígérte, hogy személyesen fogja megnyitni a kiállítást és Lukács miniszter is kijelentette, hogy ha csak lehetséges, meg fogja nézni a kiállítást. A küldöttség Darányi Ignác földművelési minisztert is meghívta a kiállításra.

Horvát kereskedelmi és iparmúzeum. Zágrábról írja levelezőnk: A föllátható horvát kereskedelmi- és iparmúzeum ügye már a befejezés stádiumába lépett. A zágrábi kereskedelmi és iparkamara muzeumiügyi szakosztályának jelentését a kamarának június hónap 26-án tartott rendes ülésében nagy lelkesedéssel tudomásul vették és a rendes ülés határozatából kifolyólag az osztály megbízottak a tervek, valamint a költségvetések mielőbbi elkészítésével és a pályázat kiírásával. A múzeum érdekében a zágrábi kamara igen erős akcióit fejt ki. Kresics Milán kamarai titkárt pedig, ki igen kedvelt embere az itteni kereskedő és ipari vezető férfiaknak, a leendő Múzeum igazgatójának szemelték ki.

A Jelzáloghitelbank akciója.

Az általános gazdasági depresszió közepette rendkívüli jelentőségű az a tranzakció, mely a Magyar Jelzáloghitelbank s egy előkelő francia konzorcium közt jött létre. A tőkeszegénység oka legsúlyosabb váltásainknak s a külföldi tőke immár hosszú idő óta távol tartja magát piacunktól. Most egyszerre megnyílik egy új pénzügyi korszak perspektívája. Francia tőke fog beáramlani hozzánk s élettel erejével fel fogja frissíteni közgazdaságunk minden ágát. Így rajzolódik elénk a közel jövő, annak a fényes és nagyszabású műveletnek a képesén, a melyet madarasi Beck Nándor, a Jelzáloghitelbank elnöke és pénzügyi zeneialitása hozott létre. Egész tehetségét, munkaerőjét és szaktudását szentelte hetek óta ennek a nagy horderejű finánciális tervnek s a siker, a melyet kivívott, hazánk közgazdasági fejlődésének egy reményteljes korszakát jelenti.

Madarasi Beck Nándor hosszabb ideig tartózkodott Párisban, hogy újabb tranzakcióra jusson a Franciaországban immár korábban bevezetett 3 1/2 százalékos községi kötvények tekintetében. Kapcsolatosan ezen tranzakcióval a tárgyalások, a melyeken a bécsi Unionbank is résztvett, Wiedmann igazgató által képviselve, szélesebb alapokra helyeztetek és a kezdetben felmerült nagy nehézségek dacára azon eredményre vezettek, hogy a Magyar jelzáloghitelbank és a francia piac között már korábban fennállott kapcsolat, mely már eddig is oly számottevő volt magyar czimletek külföldi elhelyezésére, szoros érdekközösséggé fejlődik és egy új nemzetközi jelentőségű hatalmas pénzcsoport megalakításához vezet, a melynek érdekeihez legkiválóbb képviselője utján fog lánczódni a francia tőke, még pedig a Societé generale pour favoriser le developpement du commerce et de l'Industrie en France és a Banque de Paris et de Pays-Bas utján.

Franciaország e két nagy intézete tudvalevőleg az összes nagyobb külföldi kölcsönök elhelyezésénél piacunkon első szerepet játszanak és a Societé générale magában Franciaországban 374, külföldön 18 fővel dolgozik. A szoros kapcsolat, a mely a Magyar Jelzáloghitelbank és a nevezett két intézet közt létrejött, az által jut majd kifejezésre, hogy a két bank vezérigazgatója, Louis Dorison és J. F. Thors, a Magyar Jelzáloghitelbank igazgatóságába lépnek.

Minthogy továbbá a francia érdekeltek részéről az a kívánság nyilvánított, hogy az előálló új nagy pénzügyi csoport esetleg a Magyar országon várható nagyobb állami és más vállalati tranzakciók (helyi érdekű vasutak, csatorna- és más középítkezések stb.) finanszírozását egy magyarországi nagy bank utján, a Magyar Jelzálog-Hitelbank alapszabályszerű üzletkörü kivételével is vállalhassa: az ily üzletek vitelére is hivatott Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság szintén bevonatik a csoportkombinációba, még pedig olyformán, hogy e bank részvényei a hitelbank által alakítandó új konzorcium által, a melyhez a nevezett francia csoport és belföldi érdekeltek tartoznak, átvételnek. A Magyar Agrár- és Járadékbank bevonását a csoport kombinációba e bank teljes üzletkörének a francia érdekeltek részéről történt szorgos megvizsgálása előzte meg.

Ezen koncepciójában és kivételében egyaránt nagyarányú tranzakció a magyar piacnak egy, tőke-erőben ugyszólván kimeríthetetlen pénzügyi szervezetet bocsát rendelkezésére, a mely a jelenlegi mostoha pénzügyi viszonyok között és a németországi piac válságos helyzetével szemben kétszeresen örvendetes a hazai közgazdaságra nézve és élénk tanubizonyosságát szolgálhatja annak a rendkívül kedvező megítélésnek és nagy bizalomnak, a melyet a Magyar Jelzálog-Hitelbank magának Franciaországban már régtől fogva megszerzett és a magyar pénzpiac nagy hasznára mindinkább fejlesztett.

E tárgyban a Magyar Jelzálog-Hitelbank az alábbi kommunikéket bocsátja közre.

A magyar Jelzálog Hitelbank elnöke, madarasi Beck Nándor, az utóbbi időben tárgyalásokat folytatott Párisban a Magyar Jelzálog-Hitelbank által a párisi piacon már régebben bevezetett 3 1/2% os frank értékű községi kötvények folytatolagos kibocsátása iránt.

Ezen tárgyalások során sikerült a jelzett irányban egy új, jelentékeny műveletet létesítenie, a melynek tárgyát további 40 millió frank ilyen 3 1/2% községi kötvény kibocsátása képezi.

A mostani kibocsátványt — ép úgy, mint az előzőt — a „Société générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France“, a „Banque de Paris et des Pays Bas“ és a Heine et Cie párisi cégéből álló csoport vette át részben fix, részben opezióra.

II. Az utóbbi napokban Párisban a Magyar Jelzálog Hitelbank és a bécsi Unionbank képviselői közt egyrészt és egy a „Société générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France“, a „Banque de Paris et des Pays-Bas“ és a Heine és társa cégéből álló francia csoport közt másrészt tárgyalások folytak és jelentőségteljes megállapodásokhoz vezettek, a melyek a francia tőkének a magyar közgazdaság czéljai részére való állandó természetű biztosítását jelentik.

Elhatározott, hogy a Magyar Jelzálog-Hitelbank legközelebb megtartandó rendkívüli közgyűlésén alapítóként 50.000 darab, egyenként 100 arany forint, illetőleg 250 frank névértékűről szóló teljesen befizetett új

részvény kibocsátása által husz millió arany forintra (50 millió frankra) emeli föl.

Az új részvények fix átvételére egy a fentnevezett francia cégekből, a bécsi Unionbankból és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbankból álló szindikátus alakított. Ezen konzorciumtól a kizárólag francia piacon való elhelyezés rendeltetésével bíró új részvényeket a Societé générale, a Banque de Paris et des Pays Bas és a Heine és társa cég részben fix, részben opezióra megszerezték.

Összefüggésben ezen tranzakcióval, a Magyar Agrár- és Járadékbank r.-t. részvényeit egy a Magyar Jelzálog-Hitelbank által alakítandó új szindikátus fogja átvenni, a melyben első sorban a Magyar Jelzálog-Hitelbank és francia csoportja, továbbá a bécsi Unionbank és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank vesznek részt.

Ezen megállapodás utján az vétetett czélba, hogy a Magyar Agrár- és Járadékbank r.-t. a Magyarországon várható mindennemű állami és egyéb nagy beruházási vállalatok finanszírozását a francia tőke felhasználásával eszközölhesse. A Magyar Agrár- és Járadékbank r.-t. részvényei, a melynek elhelyezése szintén a francia piacon szándékolatik, frank értékre fognak átválttattni.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank alapszabályszerű üzletkörü változatlan marad.

A Societé générale vezérigazgatója, Dorizon Lajos és a Banque de Paris et des Pays-Bas vezérigazgatója, Thors J. H. úgy a Magyar Jelzálog-Hitelbank, mint a Magyar Agrár- és Járadékbank részvénytársaság igazgatóságába be fognak választatni.

Erdély fölfedezése.*)

Tanulmányuton voltunk a minapiban Bosznia-Hercegovinában, meg Dalmáciában. Sokat láttunk, sokat tanultunk. De meg jó magyar szívünk is megdobbant, hogy visszaemlékeztünk, mennyi jó magyar vére folyt ezeknek girbe-gurba országoknak a köves földjére, meg hogy történelmünk hány dicsőséges alakja szerepelt itt is, ott is, hol ma már csak egy-egy népmonda őrzi emlékünket, meg a némán égnek meredő kopár sziklák tetején pusztuló várromok korhadó falai.

És ahogy így jártunk, keltünk ezen a klasszikus talajon, melyet a berlini kongresszus határozata, meg a bosnyák alkirály, — mint mondani szivesen szoktuk — Kállay Béni vaskeze, erélye, lelkesedése negyedszázados munka után, századok mulasztását pótolva, egyszerűen a modern kulturálmok közé vitt be, — eszembe jutott egy más országrész, ami Hamupipóknak: Erdély . . .

Ennek is ragyogó fényes a multja, — hiszen minden kő, minden mohos szirt csodás regét mesél egy dicsőséges kornak eszményi alakjairól. Hiszen Erdélynek ragyogó multja mellett páratlan természeti kincsei is vannak; sok hajdanta virágzó iparág bizonyítja, hogy népének hajlama, ügyessége is van sok fontos iparág művelésére; és mégis honnét van az, hogy egy-

*) A Kolozsvárott, ottani iparosok kiadásában megjelenő, ügyesen szerkesztett Iparosok Közlönye legutóbbi számából vesszük át ezt az éppen most a nyár elején, turisztikai szempontból is aktuális cikket.

Folytatás az 5-ik oldalon.

Nizza. Franciaország.

Palace Hotel

Kényelmes fekvéssel és berendezéssel. A város központjában. Nagy társalgási helyiséggel. Villamos világítás. Felhuzógép. Elsőrangú ház.

Meyer W.,
tulajdonos.

Nizza. Franciaország.

Hotel de la Grande Bretagne

A Jardin Public mellett. Gyönyörű fekvéssel a két kaszinó között. A központban, a tenger partján. Pompás kilátással, déli irányban. A hangverseny és sétány a ház előtt. Elsőrangú szálloda. Kényelmes, modern berendezéssel. Villamos világítás.

Nizza legszebb helye.

Rueck és Textor,
tulajdonosok.

Törley József és társa

Promontor (Budafok).

Ajánlják elismert kitzinó pezsgőboraikat:

„Talisman sec“ stb.

Vezérképviselő Ausztria részére:

Weislein Ferencz, Béc, Czervingasse 14.

Tölsner Adolf fia

cs. k. sz. tekeasztalgár

Béc, V., Rüdigerasse 8.

[Ajánlják cs. k. szabadalmazott

fordítható tekeasztalukat.

Új és átjártott tekeasztalok, valamint egész kávéházi berendezések nagy raktára. Fize-tések megállapodások szerint.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Hôtel Terminus

A központi vasutnál. Szép kerttel. Központi fűtéssel. Fürdő a házban. Német kiszolgálás. Olcsó árak. Étterem, olvasóterem és egyéb kényelem.

Bellini F.
tulajdonos.

szolván ügyet sem vetünk erre a szép országúrra? Eljárunk messze földre, idegenbe tanulmányutra, turisztáskodni, tanulni, élvezni. Összeszorult szívvel láthatjuk hogy a német is éppen történelmi emlékeivel mennyire fokozza a nemzeti érzés erősítését. Nálunk az apa Barnumhoz viszi fiát, ha jól tanul és vasárnapi sörházzárhatást ígér neki, ha iskolai földadatai szekundamentesek maradnak. Németországban a Rajna mellékére utazik az egész család, ha az apa gyermekeinek örömet, boldogságot akar szerezni és ott, a történelmi mult anyai emlékének, lélekemelő magyarázattal dicsőíti a mult nagy alakjait, nemzeti ideálokért vért áldozó hősök emlékét. . .

Meg is mondtam társaságunk több vezető egyéniségének, hogy de már most igen tisztelt uraim, mi, kik annyit jártunk a külföldön, annyit költöttünk az idegenben, talán némi kevés ügyet a hazánkra is vethetünk. Nem akarok megszegyénítő statistikával szolgálni, hogy a félvilágot bejárt magyarok hányan vannak, akik meg sem kíséreltek egy kis kirándulást a Királyhágoun tul. Hej, pedig én tudom, hogy a Bucsecs, Negoj, a Hargitta eggettámasztó kupjai, a Szent-Anna-tó misztikus tükre, a fenyves meg a bükkerdők csodaszép temploma, a kovásznai fortyogó, meg a torjai kénes-barlang megkapó, szinte félelmetes természeti tüneményei, a gyilkos-tó elsüllyedt erdeje, mélységes erdők rengetegében óriási költőárok, hol Hadurnak áldoztak pogány elődeink, Oporék, meg annyi más hősnék, rombadőlt várak. Vajda Hunyad fénytől csillogó, ma már részben restaurált meszes fejedelemi kastélya, Mádéfalvának vértől piros földje és . . . de hát ki tudná felsorolni mind azt a helyet, mi Erdélyben dicsőséges multunkra emlékeket ébresztve, ki tudná felsorolni azokat a helyeket, hol a természeti szépségek gyönyört okoznak a szemnek, üdülést a mindennapi létért folytatott harezban kimerült, szinte fásult léleknek?

Nem, Erdélyt nem kell fölfedeznünk, csak közelebb kell hoznunk. Nem a közlegedési eszközök segítségével, — mert azokra ma már ugyan nem lehet pauszunk — hanem az ismertetés, magyarul: a reklám megfelelő eszközeivel. Ez kell a magyarnak. Hát adjuk meg neki. Mert biz igaz, úgy van, hogy az északi tenger jéghegyeit, Norvégia fjordjait, Itália minden csipri csupri faluját jobban ismeri a közönség, mint akár Brassó klasszikus középkori piacát gyönyörű háttérrel, a Czenkkel. Jobban ismeri, mert elébe teszük unos-untalan. Emlékébe vésődik az a rengeteg pompás művészi illusztráció, mi falragaszokról, ismertető füzetekből mosolyog felé, szinte csábitva, hogy természetben is megismerje. És száz közül nyolcvanvan fölkeresik drága költséggel, nagy időmulasztással, még nagyobb fáradsággal azokat a helyeket, miknél szebbet, hatalmasabbat, kedvesebbet is láthatnánk Erdélyben, — akárhányat — szóval kevesebb költséggel, fáradsággal időmulasztással. No meg azután a mi véreink között maradhathnánk, ami édes anyanyelvünkön beszélhetnénk,

a mi vagyunkat gyarapítanók az alvezetért hozott anyagi áldozatokkal és. . .

Mindezt pedig elmondom az iparosok lapjában is, azért, mert hiszen az idegenforgalom emelése is egy iparágat képez, egy nálunk még eléggé éppen nem méltatott iparágat. Jól jövedelmező, nagy hasznot hajtó iparágat, mely azonfelül még nemzeti ügy szolgálatában is áll. Rajta tehát, akiket illet!

Zerkowitz Emil.

A magyar borokról.

Sok érdekes apróságot mond el Hanusz István most megjelent „A borág és nedűje“ című könyvében, mely után a következő részletet mi is bemutatjuk:

Legrégibb bortermő hely Magyarországon a Szerémség, annak a borai hirre kaptak már 376. tájékán. Alighogy meglepült Rómában az alexandriai származású Claudianus göröglatin-író 395. körül, mindjárt megismerkedett ott a szerémi-syrmiumborral és a többi irókkal vetélkedve magasztalta. Cuspianus krónikás, ki II-ik Ulászló király udvarában élt, a magyar borok királyának szintén ezt nevezi, de emlegeti mellette a vácizit és a sümegit is.

Annak a római építésű boros pinczének, melyre Lovad puszta, Komárom vármegyében, 1817-ben bukkantak, csak hozzávetőleg határozhatni meg a korát; mert a történet könyve csak annyit bizonyít, hogy hazánk dunántúli része, Pannonia meghódítására a rómaiak Krisztus születése előtt 35-ik évben indultak és tartományukká ama 18 év alatt tették, melyekből időszámításunk kezdőpontja előtt 12, utána pedig hat forgott le az idő kerekén.

V-ik István király a tokaji borborsómat 1271-ben az egri püspöknek adományozta. Mily fejedelmi ajándék volt ez, onnan tűnik ki, hogy már 1380-ban 30,000 darab arany jövedelmet adott a tokaji borbort az egri főpapnak. II-ik Ulászló király öcsese, Albert pedig, miután 1491-ben magyar királylává meg nem választották, a fölött való hosszúságában Tokaj vidékét földülta és 1000 hordó bort rabolt el onnan: de ekkor még nem volt a magyar borok fejedelme a tokaji, azaz csak a XVI. század folyamán lett. Hegyalja nemes bora eleinte tályai nevet viselt; csak II. Rákóczy Ferenc idejében változott át tokajira neve, a melyet most világszeret ismernek. Zemplén vármegye leirója, Szirmay Antal, a tokaji bor hirrejtása évét 1560-ra teszi és latin nyelvű munkájában így szól:

Istvánffy egy író sem emlegeti a tokaji bort, sem Bonfinius, sem Ranzanus, sem Galeotus-Martius, sem Cuspianus. Mindezek Herberstein bárával, Ferdinánd király magyar udvarbeli követével együtt a szerémi, soproni, pilisi (budai?) borokat magasztalják. A magyarországi dolgok legalaposabb ismerője, Oláh Miklós esztergomi érsek, szól ugyan a tokajiról a magyar borok felsorolásában, de különösen nem dicséri. Legvalószínűbb tehát az, hogy a tokaji bor akkor kapott hirre mikor a szüretjét késő őszre tették, a rothadt szemeket az egészségeseektől elválasztották és nemes bort kezdtek a mustjára töltögetni s ez 1560-ban történt.

Szepsi Csombor Márton előtt pedig már, ki 1616—1618. között utazott külföldön, egy francia főúr „dicsírte feletté igen az tokaji bort és az ő

értelme szerint oly itéletet tölt felőle, hogy ég alatt soha jobb bor nem terem annál; maga ő soha egyszerűen több-ször nem ivott tokaji bort, azt is a lotharingi hercege asztalánál.“

Mária Terézia is kedvelte a tokajit és özvegysége ideje óta használt belőle egy kicsit estünként, mert udvari orvosa ajánlotta a királynő elernyedtt életerő fölfrissítésére; ezért pinczekiadásai között tokaji czimen 15 pint szerepel. Többet fogyasztottak papagályai, ezeknek két tonna járt ki, hogy kenyéradagjaikat abba mártva kaphassák meg. A királynő fürdőjére más bort is elég jónak láttak orvosai és egy használatnál 15 akó fogyott el.

Mária Terézia néhány hordó tokaji aszút XIV. Benedek pápának ajándékozott s ez ekép magasztalta: „Áldott a föld, a mely téged termett; áldott a királynő, a ki küldött; áldott vagyok én, a ki élvezhetlek“. Nagy Frigyes porosz király citrom- és narancshéjon lepárolt rózsamézzel keverte és úgy használta, ha fölfuvódások bántották.

Katalin czárnő Tokajban egész orosz ügynökséget alapított a végből, hogy a pinczét jó tokajival láthassa el és ez 1780-ig volt úgy. Hegyaljai borainkról még a kis-oroszországi népdalok is zengenek. A bécsi császári királyi pinczének híresége a kincseket érő tokaji borbort, melyet 1864 és 1867-ben halmoztak föl, mikor az udvar összevásároltatta Tokaj egész termését. Az udvari gyógyszerár is onnan vásárol tokajit, literjét 24 koronáért.

A sydney-i világtárlaton 1881-ben a borok első díját nyerte meg a tokaji. Kedvelt itala volt az angol királynőnek a tokaji, hozzá kedves emlékek is fűzték, férje is azt tüntette ki mindég, de eljegyzésök alkalmával is azzal itak barátságparat; attól fogva soha sem hiányzott az angol királyi asztalról a tokaji s azt egyenest magyar pinczéből szokták beszerezni.

De van Zemplénnek hirhéd bora is. Ott a barkóvári vinkónak dicséretét régi tréfás latin vers zengi, mely magyarul így hangzik: „Ne mondd, hogy savanyu a barkói ecet, még savanyubb volt az bor korában“. A vidék közmondása szerint: „Nemcsak a cigánygyereket rikatja meg, hanem ijedve rikog tőle még a harkály is“.

A bicsei (Trencsénvármegye) borról azt mondta Thurzó György nádor a XVII. század elején, hogy nem való az egyébre, csak gyereket ijeszteni vele, vagy a korhelyekkel a boritalt megutáltatni.

Az Ér folyó mellékén olaszok kezdtek szőlőt művelni a XIV. században és boruknak „baccia d'oro“ nevet adtak, a miből a „bakator“ elnevezés keletkezett.

Ménes borát Schwartner már a XIX. század elején Homeros nektárjával tette egyenlő rangba. Ménesen és Hegyalján a XII. század végén is volt bortermelés, a vörös készítése azonban csak 1709 táján kezdett fölkapni. Angliában 1783 óta szállítják, Amerikába 1841. óta. Közmondásos lett, hogy tokajit a betegnek mènesit az egészségeseznek jó élvezni.

Somogyban, mint Baksay Sándor írja, a legnevezetesebb borokat az a kis hegygerinc adta, mely Balaton-Berénytől Böhönyéig a kéthelyi, marczi, böhönyei uradalmi pinczéken keresztül a szomszéd megyékbe, egész Sopronig s még tovább is árasztotta keresett nedveit. A jó borok mellett akad Somogyban három-emberes bor is, somogyi nyelven erős bor (mert erős meginni); ilyen az „egresi kórság“, a „jádi nyavalya“, melyből a termeszítője is csak penitenciális héten iszik.

A nemes badacsonyi bort, melynek ürmöse messze földön híres, a hegy déli oldalán szürik, mely egészen a Balatonig lenyúlik; az északi részt „Karkovány“-nak nevezi a nép, mi a „gar kha Wain“-ból származhatott, mert, a monda szerint, nem találtak ott a német borvevők megihatót és azért fakadtak arra a nyilatkozatra. A magyar gazda pedig így szól: „Adj neki karkoványit, kiválja tőle még az öregapja lólopását is“.

Pázmándi Horváth Endre, az „Árpádiász“ hőskötemény szerzője, a győri karmelitáknak végrendeletileg 50 frtot hagyott egy hordó somlai borra, „ha becsületes ember lesz a vendégük, adhassanak neki abból, mert a mostani boruk igen rossz“.

A visegrádi vár vízvezetékébe Mátyás király különös alkalmakkor, hol fehér, hol vörös bort öntetett, úgy hogy ott viz helyett a legnemesebb növénynedű csurgott alá. Utánozta ezt 1501-ben II. Ulászló, midőn Urnapján Budavárban bort szaktető kutat állítottatott föl, a melynek kifolyó nedvén egész nap marakodott a nép. Grassalkovics hercege Gödöllőn, Mária Terézia királynő tiszteletére, egyéb látványosságok között kutat is állítottatott, a melyből bor szokott föl.

Bihar-Diószegen Zichy Ferenc grófnak 100 holdas szőlőjehez mért pinczéből 1871-ben 200 fveg aszút egyenest a kínai császár asztalára szállítottak. Szabadkán a regale megváltása ügyében tartott tárgyalásokból az tűnt ki, hogy évente átlag 3.073.941 liter bort emeszt a város, ebből minden bölcsőbeli gyermekre is 48/3 liter jut.

Galanthai Fekete János gróf tábornok két kötetre való francia versét küldötte el Voltaire bölcsésznek két átalag tokaji bor kíséretében — de biz a francia író úgy nyilatkozott, hogy a magyar grófnak jobb a bora, mint a verse. Az a bor akkor, 1781-ben, 22 drb körmőzi arany értéket képviselt.

Apafi Mihály erdélyi fejedelemről írja a krónika, hogy egy ültőhelyében kevés volt neki elotgyasztani egy veder bort.

Erdélyben a XVII. században sok bort ittak, meg is éneklí Apor Péter az akkori gazdát, hogy

Rájárnak baráti s a bort addig iszsa, Elköszvényesedik, gyöngül keze, lába, Bénaságra fordul régi friss ugrása.

Hajdan a gagyi unitárius eklézsia alig állott többől 10—12 léleknél, de azért minden urvacsorára 6—6 ejtel bor fogyott el. Bod Péter szerint 36 tojás ürtartalmu volt egy ejtel.

Mikor II. Rákóczy Ferencet 1707-ben erdélyi fejedelemmé beiktatták, Maros-Vasárhelyt a szomszéd magaslton lévő hordókból hosszú csatornákon vezették le a bort a tér közepén álló óriás kádakba, melyekből a székelyek kupákkal, kannákkal, s üvegekkel ittak.

Pazarul bántak az ittallal a fejedelem udvarán belül is, kivált a tokaji borok különös kedvelői, a lengyel urak. Még föltűnőbb volt Rákóczy orosz vendégeinek a magyar borokban való telhetetlensége. Péter czár követe, Corbey 1708-ban Egerben a híres vörösbor mértékelen élvezetétől halt meg.

1712-ben lengyelországi visocskai jószágán vendégelte meg Rákóczy az orosz czárt. Annýira elázott a tokajitól Péter czár, hogy két magyar urnak kellett őt a hintájába emelni; ugyanaz történt vele volt miniszterével és majd egész kíséretével.

MAGYAR JELZÁLOG-HITELBANK.

Hirdetmény.

A Magyar Jelzalog-Hitelbank t. cz. részvényese az 1901. július hó 20 ik napján déli 1/2 12 órakor, a bank helyiségeiben (V. Nádor utca 7. sz. a.) tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezzel tisztelettel meghívta.

NAPIREND:

1. Igazgatósági előterjesztések és határozathozatal ezek tárgyában.
2. Határozathozatal a részvénytőke felemelése tárgyában.
3. Alapszabálmódosítások.
4. Igazgatósági tagok választása.

A részvények letehetőik: Budapest: a bank főpénztáránál (V. Nádor-utca 7. sz. a.) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-banknál; Bécsben: az Union Bank-nál; Parisban: a „Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France” című banknál. **Az igazgatóság.**

Alapszabályok kivonata:

23. §. 20 részvény tulajdona 1 szavazatra jogosít.
 24. §. Részvényesek, kik szavazójogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összeülte előtt legalább 8 nappal részvényeiket térítvény mellett letéteményezni.
 A letéteményezés a bank pénztáránál vagy más, a hirdőkben kijelölt helyeken eszközölendő.
 25. §. A szavazójog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényeseknek adható. — Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is. Azoknak, kik szavazójogukat igazolták, a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló-jegyek adatkak ki. — A részvények a részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben és pedig a Magyar Jelzalog-Hitelbank 1, minden egyéb letéthelyen 2 példányon bejegyzendők. — A letétező a letett részvényekről térítvényt nyer és a részvények annak idején a közgyűlés megtartása után csakis ezen térítvény visszaadása mellett fognak neki kiszolgáltatni. (Utánnymás nem díjazatik.)

Vorderbrühl-Sanatorium

Mödling, Bécs mellett.

A Wienerwald legszebb vidékén fekvő magán gyógy- és ápoló-intézet minden kora lábadozók és idültbetegtek részére. — Egész éven át nyitva. — Felvilágosításokat nyújt és prospektusokat küld az orvosi és közgazdasági vezető Dr. Scheimpflug Miksa, sebész és volt primár orvos a E. H.-i Maria Terezia Seehospiz-ban.

A világ legelső lápfürdője

FRANZENSBAD.

Itt vannak a legerősebb vasforrások, tiszta, égvényes glaubensós fürdők és lythion savanyuvizek, továbbá a legszénsavdusabb aczélfürdők, ásványos- és gázfürdők. Négy nagy, elegánsan és kényelmesen berendezett, minden modern követelménynek megfelelő fürdőház.

Gyógyítható a vérszegénység és sápkór, általános táplálkozási zavarok, görvénykór, idült gyomor és bélhurut, légyszervi hurut, időközi székzavar, alhasi bántalmak sat. Idült idegbatok, ideggyengeségek, buskomorság, hiszteria, rheuma, kőszvény, izzadmányok, női bajok, gyengeségek A szénsavdus aczélfürdők szivbajoknál, újólag beváltak.

— Szezon május 1-től szeptember 30-ig. —

Prospektus ingyen. — Minden felvilágosítást a polgármesteri hivatal, mint fürdőintézőség ad.

Mürren éghajlati gyógyhely.

(A berni fensikon, Svajczban).

„Grand Hotel és Kurhaus.”

Tulajdonosok: **Sterchi, Müller és társa.**

Felülmulhatatlan szép kilátás. A szálloda védett szép helyen fekszik és modern berendezéssel bir. Diszes lakások és nagy termekkel.

Mürren egyike a legjobb éghajlati gyógyhelyeknek.

Első és legrégibb

napgyógyítóintézet

Veldesben, a veldesi tó mellett, Krajnában.

Budapestről a déli vasutal 9 1/2 óra alatt érhető el.

Itt alkalmazták először a nap- és fény-levegőkúrát.

Egyedül racionális, számos év óta kipróbált idegerősítő- és edzőkúra. Nagy fürdőház, légsátortelep. Mérsékelt árak. **Szezon május 28-tól október 10-ig.** Fölvilágosítást ad az igazgató-orvos **dr. Rhoden, Wien, IX., Porzellangasse 13.** és a tulajdonos-alapító **Rikli A. Veldesben.** Prospektus ingyen.

NORDERNEY.

Éjszakai tengeri fürdő a leglátogatottabb hely. Kitünő összeköttetés és közlekedés minden honnan. A fürdő modern berendezéssel bir és a legnagyobb kényelemmel van ellátva.

Számos szálloda és magánház áll a vendégek rendelkezésére.

Bővebb felvilágosítást nyújt a

királyi fürdő-felügyelőség.

Hall fürdő. Felső-Ausztriában.

Első rangu jódsós fürdő. (Jod: 0.358; Brom: 1.044. dr. Ludwig udv. tanácsos véleménye szerint). Idény május 15-től szept. 30-ig.

A kontinens legerősebb Jod-forrása görvény és azon általános különleges kör ellen, amelynél a jod fontos gyógyhatányt képez.

A Kremsthal és Steyrthalbahn állomása. Modern berendezett fürdők. Minden modern gyógyeszköz. Massage, belélegzés, gőz-, zuhany- és hidegfürdők. Villamos két fülkés fürdők. Villamos fényfürdők. Pompás fekvés. Gyönyörü gyógypark. Színház. Gyógyzene, hangversenyek, bálók, Lawn-Tennis stb. Diszes szállodák és magánlakások. Gyermek-pensiók. A gyógyvendégek száma 3600.

Uti irány: Bécsből Linzen és Steyren át (közvetlen kocsiban) 6 óra. Passauból és Salzburgból, West-Unterrohron át 3 1/2 óra.

Prospektusokat ingyen küld az országos intézetek **vezetősége.**

BÉCSI NÉPOPERA.

Az osztrák zenekiadó- és raktár-részvény-társaság „Wiener Musikverlagshaus“ ezelőtt Rörich F. az 1900-ik évi szeptember 30-án tartott közgyűlésén elhatározta, hogy megteszi az előmunkálatokat egy egyesület alapítá-ára egy bécsi népopera alapítása végett. Ezen határozat nagy tetszést aratott a zenekedvelő bécsi lakosságnál.

A bécsi népoperának kell a mi magasztos, világhírű udvari operánk oldalán kiegészítőleg működését kifejtenie, a midőn az opera irodalom azon műveinek előadását tűzi ki feladatául, melyek vagy egy alkalmas ház hiánya miatt nem érnek el megfelelő hatást, vagy pedig egy nagy operaház első sorban álló leadatát tekintve nem is jöhetnek tekintetbe.

Egy bécsi népoperának alapítása által kell, hogy az ének és hangszer zene terén művészi működésüknek egy otthon adassék számos, tehetséges, fiatal művészek, kik minden évben városunknak zeneiskoláiból, különösen a mi régi bécsi conservatoriumunkból előkerülnek és nagyobbára külföldön kénytelenek állást és elismerést keresni.

Épúgy kell, hogy az itthoni zeneszerzőknek alkalom adassék kisebb operákat is előadni.

A nagy közönség számára pedig kell, hogy a nemes zene ápolására egy új hely nyitassék m. g. hol olcsó belépti-árak mellett egy új, minden modern berendezésű ház előkelő keretében, csak jeles mű előadásra kerül.

Polgártársak, zenekedvelők valamennyi társadalmi osztályból!

Egyesüljete velünk és segítsétek egy mű megalkotására, mely a mi bécsi talajunkon annyira összehasonlíthatatlanul virágzó zeneművészetnek és azon városnak szenteltessék, a hol mestereink, Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Brahms, Bruckner, Lanner, Strauss (apa és fiai) és a vidám zeneművészet művészeinek díszes sora élt és halhatatlant teremtett.

Álljunk össze egy művészi tett véghezvitelére, mely Bécs valamennyi opera barátjának rang és vagyonszűkösség nélkül, a napi munka és fáradalom után szívörvendető zeneélményt által nemes szórakozást nyújtani fog.

Ne hangozzék el ezen főlebbzés figyelemre nem méltatva és a mi szép Bécsünk, a dal városa, gazdagodjék meg a zeneművészet és népoktatás egy helyével.

És ezen hely alkottassék a népből és a nép által a népért.

A szükséges pénz megszerzése végett 7500 darab névre szóló 200 koronás 4 százalékos részvény lesz kiadva, melyek két részletben, először $\frac{1}{5} = 40$ korona és másodsor $\frac{1}{5} = 160$ koronával befizetendő.

1 részvény megszerzése által az illető segítő tag lesz.

5 részvény megszerzése által az illető alapító tag lesz.

50 részvény megszerzése által az illető a vállalat alapítója lesz.

Ezenkívül minden 5 részvény tulajdonosának joga van, páholyok, zsölle,

földszinti- és karzati ülések illetéknélküli elővételére egy felállítandó rendszerint. Ezen elővételi jog az erre jogos tagoknak a részvények visszaváltása után továbbra is biztosítva lesz az élvezeti lapok kézbesítése által.

Az alapítók nevei a bécsi népopera folyosóján márvány táblákon örök időkre fel lesznek jegyezve.

A »Népopera« megnyitása utáni hatodik üzleti évtől kezdve az alaptőke törlesztve lesz sorshuzás útján az éppen erre a célra alapított törlesztési alappól, illetőleg az általános tartalékalap segítségbe vételével.

Ha törlesztve lesz ez uton az egész alaptőke, akkor a »Bécsi Népopera« tulajdona legyen egy a zeneművészek és zeneköltők számára még alapítandó nyugdíjalapnak.

Belépti nyilatkozatok bejelenthetők a »Wiener Musik-Verlagshaus«-részvénytársaság fióküzleteiben, I. Augustinerstrasse 8, I. Kohlmarkt 11, I. Johannesgasse 17, VII. Mariahilferstrasse 86. szám alatt, továbbá a zenebarátok egyleti irodájában I. Giselastrasse 12, és Felner & Helmer építészeti irodájában IX. Servitengasse 7. — Az írásbeli tudakozások a »Wiener Musik-Verlagshaus« központi irodájába I. Johannergasse 19. II. em. küldendők, a hol szóbeli értesítések is kaphatók.

Bécs, 1901. február hó.

A bécsi népopera előkészítő bizottsága.

Karlsbad, Hôtel Kroh.

Elsőrangú szálloda. — A Parkstrasse sarkán.

Uj, modern berendezéssel, a tulajdonos saját vezetése alatt. — Villamvilágítás — Felvonó. — Olvasóterem. — Étterem, kávéház. — Saját bérkocsik a házban. — Fürdő. — Magyarok által sűrűn látogatott.

Karlsbad.	Karlsbad.	Karlsbad.	Karlsbad.
„Egerländer“		Cafe Schweizerhof.	
kávéház és vendéglő (Ezelőtt Rudolfshöhe).		A hegyoldalon. A Stefánia forrás és Dorottya forrás fölött. Szélmentes helyen. Legszébb kiránduló hely. Kitérő reggeli és uzsonna — 200 újság. Minden kedden Eberhardt zenekarának ingyenes hangversenye.	
A hegy oldalán, pompás kilátással. Könnyű feljárás 10 perc alatt a központ több helyéről.		Tulajdonos	Tschamerhöll Ferencz
Tulajdonos	Reis Antal.		
Alapított 1867-ben.		Alapított 1867-ben.	

Valódi karlsbadi ostyát

(Különlegesség) készít és szállít (Különlegesség)
BAYER KÁROLY,
ezelőtt Bayer Borbála es. és kir. udvari szállító és porosz királyi udvari szállító.
KARLSBAD.
„Novara“-hoz, a Cafe Elefant fölött és Mühlbadgasse 12-ik számú sátor.
Ezüstérem Lipcse 1892. Eger 1892. Aranyérem London 1893. Aranyérem Bécs 1894.
Telefon 138. Székküldés postán az egész éven át.

KARLSBAD.

„Angers Hotel“

Neue Wiese

a színház mellett. — Egész éven át nyitva. — Legnagyobb kényelem. — Kitérő étterem.

Anger Ferencz.

KARLSBAD.

Hotel Trautwein

ezelőtt Fassmann.

A Kaiser Franz Josef Park átellenében. Ujjonnan épült kényelmes ház, nyílt terep, szép kilátással. 10 szobával és tornással. Nagy étterem. Lift. Díszes kávéház, olcsó árak. Jó ételek és italok. Omnibus a vasutnál. Fogatok a házban. Egész éven át nyitva.

Tulajdonos Trautwein Frigyes.

Karlsbad. HOTEL „LYON“

Kaiser Franz Josefstrasse.

Olcsó szobák gyógyvendégek, utazók és turisták részére. Díszes ét- és kávéterem. Egész éven át nyitva. Érdekes látványosság a szállodában lévő Kanone-egyesület helyisége, mely fegyverekkel és egyéb harci eszközökkel van felszerelve.

Tulajdonos Peithner József.

Karlsbad. Cafe Keiserpark.

A Teplőgyűben, a várostól 30 percznyire a Marienbader-Strassen. Pompás kiránduló hely. Kitérő kávé és hideg ételek.

Tulajdonos Frisch Berta.

Karlsbad. Cafe und Restaurant Panorama.

Panoramastrasse.

A város legszebb helyén, a hegyoldalon gyönyörű kilátással. Nagy terem és lakószobák olcsó árakon. — Kitérő ételek és italok.

Drum József.

Karlsbad. Hotel „Reinischer Hof“

a színház mögött.

Egész éven át nyitva. Modern, díszes, új berendezéssel. Villamos világítás és kiszolgálás számításon kívül. — Étterem és kávéház. — Kitérő magyar borok.

Schallmayer A. E.

Midze fürdő

Sarajevo mellett Boszniában. Posta-, táviró- és vasut-állomás.

Kénes és lápfürdők

(hőfok 58° C.) rheumatikus bántalmak, köszvény, angolkór, csont és női bajok ellen.

Fürdőevad: május 15-étől október 15-éig.

100-nál több elegáns és minden kényelemmel ellátott vendégszoba és szalonok három kinstári szállodában. Kávé-, billard és társalgó-terem. Mérsékelt árak! Szobák kiszolgálással együtt 80 krtól 2 frtig. Hosszabb tartózkodás esetén 10 egész 20% árkedvezmény. Előkelő vendéglők, olcsó penzióval. Rendkívül szép fekvés, nagyszerű éghajlat, számos szórakoztató hely, croquet és lawn-tennis tere, naponta zene, pompás sétányok és kirándulások, nagy löversenyek. Gyógy- és zenedíjak nincsenek. Olcsó nő-, láp- és teljes fürdők. Prospektusokkal és felvilágosítással szolgál a fürdőkezelőség.

Riva a Gardató mellett. Dél-Tirol.

Lido palota szálloda.

Elsőrangú német szálló.

Központi fűtés (alsó göznyomással), villamos világítás. Lift, Fürdők az összes emeleteken.

Nagy, villamosan szellőztetett társalgó terem. Fénykép. sötétkammera. Játékterek. Föltétlenül pormentes fekvés a tó partján, 30.000 négyszög-méter nagyságú örökzöld park közepén. (Lido alla spaletta).

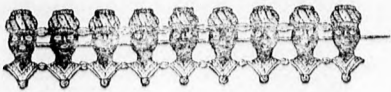
Német orvos a szállóban. Alkalom a hálszatra (lazac, pisztráng, csuka, angolna, szardínia.) — Saját uszófürdő mérsékelt hullámvérrel. Zuhanyok. Saját gőzruhahamosó. Telefon.

Részletesebb prospektust küld a szálló igazgatósa.

Lido palota szálloda Riva-ban a Gardató mellett.

József főherceg
ő Fensége
udvari szállítója.

→ Arany érdemkereszt tulajdonosa. ←

GIGANTE A. ékszerész

FIUME Piazza el Duomo.

„MORETTI“ különlegességek készítése.

Kitüntetések: Páris 1878, Székesfehérvár 1879, Trieszt 1882, Budapest 1885, Brüssze 1888, Budapest 1896, Budapest 1886, Brüssze 1897, Fiume 1899, Páris 1900.

Gigante A. eme különlegesség igazi művelője és javítója.

Arco.

Dél-Tirol.

Casino di Cura szálloda és pensio

(ezelőtt „Schweizerhof“)

Legszébb napos helyen, teljesen új berendezéssel a legnagyobb kényelemmel Villamos világítás. Fedett sétány, olvasóterem, díszes hangversenyterem. Kávéház és vendéglő, kitűnő konyha. A portás az indóháznál minden érkező vonatnál. Felvilágosítással szolgál a tulajdonos

Burner Károly.

Bozen.

Dél-Tirol.

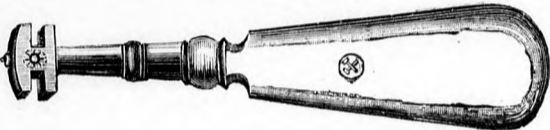
Hotel Victoria

(VICTORIA SZÁLLODA.)

A vasúti állomás átellenében. Fekvése déli irányában van, gyönyörű kilátással. Új berendezéssel. Téli tartózkodás. Teljes ellátás. Fürdők, kocsik.

WALTHER és OESTERLE, tulajdonosok.

Üveges gyémánt és gyémánt-szerszám-gyár
Urbanek János és társa
BÉCS, IX., Porzellangasse 18.

az államvasutak és a tengerészeti műhelyek szállítói. Nyers gyémántok furó cselokra, üveglukák és gyémántfoglók részére. Gyémántok üvegmetszésre, köszörülés és technikai cselokra. litografusok, kartongyárosok részére, acél, porcellán és papírhengerek furására és lecsavarására.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Szanatorium

és

Vizgyógyintézet

ABBAZIÁBAN.

Igazgató-tulajdonos

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN.

Felvétel egész éven át.

Állandó orvosi felügyelet; szakszerű kezelés; kitűnő ellátás; modern kényelem; mérsékelt díjak. Telefon-összeköttetés Fiumével.

Damó Ferencz

polgári és katonai labbelli készítő.

Dicsérő oklevél tulajdonosa.

Bécs, III., Hauptstrasse 30,
IV. Stiege, I. Stock.

Ajánlja magát minden e szakmába vágó munka pontos kivételére. Különlegessége: a katonai labbelli.

Lussinpiccolo. Klimatikus gyógyhely.
„Friczi“ pensio családi ház.

Október 1-jétől május 20-áig nyitva. Gondosan kezelt kitűnő konyha, nagy étterem. Fürdőszobák. Teljes pensio (szobával együtt) 6—10 Korona.

GRIES-BOZEN mellett

Dél-Tirolban.

Éghajlati gyógyhely. Elsőrangú orvosoktól ajánlatik kellemes előnyös fekvésénél fogva. Pormentes és egyenletes levegője a tartózkodást igen kellemessé teszi. Az idején 9 hónapig tart.

1. Szeptembertől—novemberig szőlőkúra
2. Decembertől—februárig legenyhébb éghajlati hely osztrák földön.
3. Márcziustól—májusig kellemes tavaszi tartózkodás.

Felvilágosítással szívesen szolgál és prospektusokat küld.

a gyógybizottság.
Griesben, Bozen mellett.

Saxlehner András, cs. és kir. udvari szállító.

Hunyadi János

4 leghatásosabb és legkellemesebb hashajtószer.

Bevásárlásnál a palacska címképén olvasható

„Saxlehner András”

név figyelembe ajánlatik.

Gyors, biztos,
enyhe hatás.

Fiziko-diätikai gyógyintézet

BAD TOPOLSCHITZ.

(Posta Schönstein, Cilli mellett, Stájerország.)

Legmodernebb berendezés! Olcsó árak! Gyönyörű hely!

Gyógyít minden idült bajt, hosszantartó lábbadozás és bármilyen gyengeségi állapotnál ajánlatos.

Az intézet egész éven át nyitva van.

Prospektust küld és felvilágosítást ad a gondnokság vagy a Bécsben, VI/1, Maria-hilferstrasse 31. sz. a. lakó fürdőtulajdonos dr. HUTTERN GUSZTAV. azelőtt a Rikli A.-féle Mallerbrunn természetes gyógyintézet igazgatója Veldesben (Krajna).

Opel Dürkopp

Kerékpárok és automobilo.

RAKTÁRAK:

Bécs: I., Canovagasse 5,
II., Untere Donaustrasse 45,
III., Hauptstrasse 21.

OPEL és BEYSCHLAG.

Árjegyzékek ingyen.

1901. évre leszállított árak.

Hotel „Moderne“ Garni

Bécs, I., Krugerstrasse 11.

Új ház, kényelmes modern berendezéssel, villamos világítással. Olcsó díszes szobák. — A város központjában, az opera mellett.

Tulajdonos Witzmann Károly

a „Hotel Stefanie“ tulajdonosa, II., Taborstrasse, a gabona tőzsde mellett.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Lovrek Vilmos

BÉCS,

Telefon 4917. I., Opernring 13. Telefon 4917.

Raktár:

Telefon 4937. XV., Märzstrasse 22. Telefon 4937.
(a schmelzi temető bal oldalán.)

Siremlékek legnagyobb raktára, minden kőnemben.

Sírkerezetek, rácsok, kriptákhoz és saját sírokhoz.

Karos gyertyatartók és lámpások

kovácsolt va-ból. — Saját készítmények.

Ajánlatok kívánatra ingyen és bérmentve.

Minden háziasszony és anya

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és józire való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé (mely csak az ismert eredeti csomagokban valódi) használja.

Szönyegek, takarók, függönyök.

Salonszönyegek, futó- és ágyszőnyeg, pamlagra vető, ablak elé való és diszítésre való szönyegek.

Kifünő gyártmányok, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, kaphatók:

GENERALSICH C. és ORENDI

csász. kir. udvari és kamarai
Bécs, I., Lugeck,

szőnyeg-szállítóknál
(Regensburgerhof).

Dr. BREHMER-féle világhírű

gyógyító intézet

tüdőbajosok részére

GÖRBERSDORF (Szilázia).

Igazgató-orvos: Petri, titkos tanácsos, dr. Brehmernek sok éven át volt segédorvosa.

Prospektust ingyen küld

a gondnokság.

ROYKÓ VIKTOR

tiszaújfalvi gyógyszerész

fehér, barna és fekete rég ismert

KÖZKEDVELT MAGYAR BAJUSZPEDRÓJE.

← Nagy doboz 35, kicsiny 20 kr. →

Magában foglalja egy jó bajuszpedrőnek minden tulajdonait. — A bajuszt növesztli, ápolja, nem törli, jól összetartja, puhává és hajlékonyává teszi.

Valódi csak akkor, ha minden doboz (skatulya) feleke az itt látható védjeggyel, fedele pedig kívül piros, belül kék színben teljes névaláírással „Roykó Viktor” van ellátva. Postán legkevesebb két doboz rendelhető. Szállítólevél és csomagolásért külön 10 kr. számítatik.

Viszonteladók illő %-ban és 20 nagy, vagy 35 kis doboz vételénél már bérmentes megküldésben részesülnek.

Vezérképviselő Ausztria és mellékterületei részére:
„Alte k. k. Feldapothek” Bécs, I. Stefansplatz 8.

Abbazia.

„Villa Mascagni”

Elsőrangú ház, legszebb helyen a déli parton. Villamos világítással.

„Pension Exquisite.”

Egész éven át nyitva van.

Első Biztosító Intézet Katona szolgálat esetére.

6 es. és kir. Fensége József főherceg védnöksége alatt.

Budapest, Váci-utca 34.

Bécs, I., Franz Josefs-Quai 5.

Biztosítási tőke: 35.000.000 korona.

Tőkék és járadékok biztosítása gyűjtemények számára a katonai szolgálat költségeinek fedezése, illetve ha nem soroztatás esetén ellátás céljából a nagykorúság idejére. Az összes üzem-haszon a biztosítottaké. A busorozott ifjak ezenfelül a biztosított tőke 60-70%-ának megfelelő külön nyereségben is részesülnek. Olcsó díjtételek. Einyös feltételek szabadelvű szabályzatok

Sürgőnyezim: Magyar Magyaracél Budapest.

Aczélárugyár részvénytársaság

a „Poldiaczél” gyártmányok

egyedüli képviselője a magyar szt. korona országaiban.

Gyárt és szállít:

„Poldiaczél”

mindennemű szerszámoknak, kovacsolva és hengerelve. — Különlegesen aczélokat és kereskedelmi aczélokat „POLDIACZÉLBŐL”.

és a

Magyarországon egyedüli szállítói a zólyom-brézói gyártásu

Holzer Jakab és Társa-féle

szabadalmazott különleges rúgóaczélnak.

Kizárólagos gyártása a „LEMOINE” módszer szerint előállított hordó-
ütőkőző-, tekeres- és esavarrugóknak mindenféle járművek számára.

Gyár, központi iroda s raktár: Budapest, VI. Külső Váci-ut 65. szám.

Magyarországon legnagyobb szerszám és rugó-aczél raktár.

Gardone-Riviera.

Olaszország.

HALM VILMOS

kereskedelmi kertészete.

Virágkötés. Virág és növényzet szétküldés a bel- és külföldre.

Különlegesség: a subtropikus növények tenyésztése a szabadon. Pálmák, Cycadok, Juccok Dasyliariák, Dracaenok, Gyneriák és Bambusok, Örökzöld lombos növények. Coniferák. Szétküldés egész évben postán vagy vasuton, utánvét mellett. Csomagolás saját költségén.

Császár-fürdő

Téli kura.

Nyári kura.

Budapest legnagyobb fürdőintézete, több mint 11 hőforrással (27.5-65.5° C.) rendelkezik.

Gőzfürdő 80 öltözővel, 1 forró és 2 langyos medence. Gőz-
kamra (43-46°). Zuhanykamra. Hideg medence.

Iszapfürdő elkülönítve hölgyek és urak részére. Fedett női
uszoda. Uruszoza 1860 m.

A kontinens legnagyobb intézete. Tükörfürdők. Törökfürdők. Márvány-, porcellán-
és kádfürdők.

Gyógyhely 200 jól berendezett szobával.

Árnyékos park.

Alapított 1548. év előtt.

Kitüntette

6 arany, 2 ezüst és 1 bronz-éremmel.

Bécs 1883.

Bécs 1892.

Páris 1889.

Zágráb 1892.

Genf 1889.

Genf 1893.

Nizza 189.

Marseille 1893.

Budapest 1896.

Rák gyógyszer-tár Mittelbach S.

BÉCS, I., Hoher Markt 8. szám. (Palais Sina)

Országos telefon-szám 3571.

Országos telefon-szám 3571.

Egyike a legrégebbi gyógyszer-táraknak Bécsben, (alapított 1548. év előtt), a város központjában.

A Svajczi Pharmacopoe után készült labdacok

az étvágyat és az emésztést. Valódi csakis a „Vörös rák” védjeggyel és a készítő aláírásával. Ara 1 k. 40 fl.

Este lefekvés előtt 1-2 darab bevétel biztosan hat hashajtólag anélkül, hogy fájdalmat okozna, egyttal előmozdítja

DREZDA

királyi konservatorium

zene és színház részére.

44-ik iskolaév. 1898/1899. Több mint 1200 tanítvány, 67 előadás, 112 tanító. Minden szakma zene és színház részére. Teljes és egyes tanfolyamok. Belépés bármikor. Felvétel a 7 éves kortól kezdve.

Prospektusokat és a tanítók jegyzékét szívesen megküldi az igazgatóság.

Női szépségek!

Cabinet fotografiák elegans kartonon

Legszebb ebbeli kollekció

5 mintakép képes katalogussal 3 korona,
10 különböző 5 korona, 25 különböző
10 korona.

Az összeg előleges beküldése mellett bérmentve.

Schwalbe Károly műintézete, Gotha.

Polgári és katonai lábbeli készítő
előírás szerint és legújabb alakban.
Magyarok figyelmébe különösen ajánlva.

Szilágyi Manó,
I., Tuchlauben 18. Bécsben I., Wildpretmarkt 5.
(A kapu belül az átjáróban)

Szenvedő lábakra alkalmas cipők készítésében specialista.
Gipszalakzatok a lábáról kívánatra készíttetnek.
Lábbeli és gummizipő javítások pontosan készíttetnek.

Fürdő és éghajlati **Wöslau** Idény:
gyógyhely. májustól—októberig.

Gyönyörű fekvéssel a Wienerwald előmagaslatai pompás sétányokkal a kiterjedt fenyvesekben. **Összekötetés Bécsből 40-60 perc alatt naponta 60 személy- és gyorsvonattal**

Természetes források (Akraothermen) 24 fok C.

Női betegségek, idegbajok, vérszegénység, altestbajok ellen, gyengélkedés stb. — Tó-, teljes-, kád-, zuhany- és esési fürdők, só-, fenyő- és más gyógyfürdők, tej-, savó- és ásványvíz gyógymód. — Electrotherapiae. Terrain-gyógymód, gyógytornászati és Massage.

Magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvénytársaság Fiumében.

Fiumén keresztül

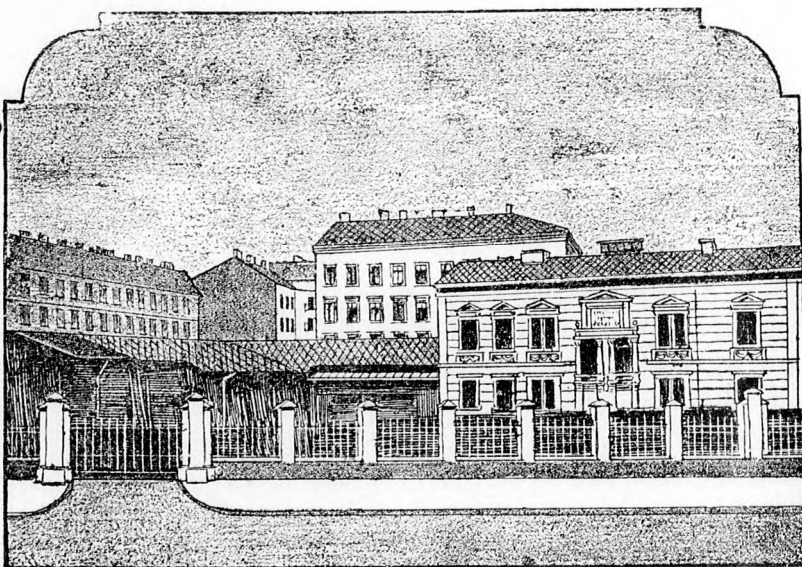
a legrövidebb és legbiztosabb a szigetek mentén levő — a tengeri betegség ellen legjobban védő — utirány

DALMÁCZIÁBA.

Rendes menetek a legnagyobb kényelemmel és villamos világítással ellátott gőzökkel. **Szombatról-vasárnapra eső éjjelen:** Gyorsgőzös Zarába, Spalatóba, Curzolába, Gravosába, Ragusába, Castelnuovóban, és Cattaróba.

Vasárnapról-hétfőre eső éjjelen: postagőzös Zarába, Spalatóba és Metkovicba. **Keddén** 10 óra 20 perckor délelőtt: gyorsgőzös Zarába, Spalatóba, Gravosába. (Ragusa) és Cattaróba. **Szerdán** 9 óra 30 perckor este: postagőzös Zarába, Sebenicoba, Trauba, Spalatóba, a Brazza, Lesina, Lissa és Curzola szigetekre, továbbá Ragusába, Cattaróig. **Csütörtökön** déli egy órakor: postagőzös Lussinpiccoloba, Selvebe, Zovraba, Sebenicoba, Trauba, Castelvechioba és Spalatóba. **Pénteken** 10 óra 30 perckor délelőtt: gyorsgőzös Zarába, Spalatóba és Gravosába. **Szombaton** 7 órakor reggel kirándulás Fiuméből és Abbaziából Lussinpiccolóba és vissza.

Részletes menetrend a „Der Conducteur” című hivatalos menetrend könyvnek 593-tól 604-ig számig levő részében látható.

Juhos Gyula és társa

Bécs, II. Nordbahnstrasse 42.

Zománczolt főzőedény öntött vasból.

Szállítanak mindjárt a készlethől legolcsóbb áron:
hengerezett vasgerendát

legkitűnőbb belső gyártmány az osztrák mérnök- és építész-egyletnek szabályszerű szelvényei szerint.

Rúdvasat, szelvény-vasat és egytetemes laposvasat, súlyos és finom lemezforrasztott vasból és folytvasból, szegezett vasgerendát oszlopot s tömlőt öntött vasból, vaspályasint; aczélemezéből sajtolt zománczolt főzőedényt.

Öntött vasárút, aczélt, félkészgyártmányt és nyersvasat.

Felelős szerkesztő: Röttig József.

Kovácsolt vascsövekkel mindenféle alakban a legjobb minőségben a Zoltán-Brévi m. k. csőhengergyárból.

Milano.

Hôtel du Lion.

A város központján a Dom-ra való kilátással, magyaroktól és németektől szívesen látogatott. Szobák ára 2 francról. Ellátás, fürdők a házban, női és olvasó terem. Figyelmes kiszolgálás. Omnibus a vasutnál. Villamos világítás. Német közlekedési nyelv.

Gowaritzza Poruscki és Kucnia Ruskaja.

Olaszország.

Hôtel Victoria

40-42 Cor o Vittorio Emanuele.

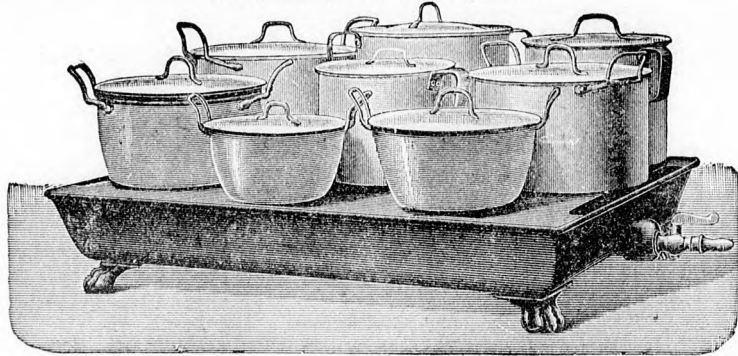
(Új szálloda.) Hasonló a Hôtel du Lionhoz. Személy felvonógép. Villamos világítás. Központi fűtés. Fürdő a házban. Ellátás. Cook-féle szelvények. Olcsó árak.

Fontana és Lacchini tulajdonosok.

Mindennemű tésztagyártmányok gyártása és szétküldése

FABRICA PASTE E MOLIMO A VAPORE
CARTESIO, CURTI et Co

Gázóragyár Elster S. Budapest és Bécs,
Bécs, XIV., Felberstrasse 80.

Ajánlja a **Hudler-féle** takarékos gáz-főző lemezeit a levegőnek előre való melegítésével, sütőkkel, vagy azok nélkül, továbbá egyéb

gázfőző készülékeit, takaréktűzhelyeit, vasalóit és azok teljes batteriait, „**Rapid**” gyorsfőzőit, cukorórákat, gyógyszerárak, laboratóriumok stb. részére.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Ápold az egészségedet és szépségedet!

Czerny jól bevált készítménye:

OSAN a legjobb a **szájnak** és **fogaknak.**

Egy fog- és szájtisztítószer se volt képes a legszélesebb körök elismerését oly gyorsan meghódítani, mint az **Osan**. Ez a jól bevált készítmény antiseptikus, konzerváló, tisztító, kellemes és sajátos összetételével fogva minden tekintetben jóval fölülmúlja az eddig ismert legjobb fogszereket. **Osan** a legvégső korig jó karban, szépen és fájdalom megszüntetésével tartja a fogakat. **Osan** számos orvosi elismervény által és hatóságilag jónak igazoltatott. Árak: **Osan-szájvíz-esszencia** üvegekben 88 kr. **Osan fogpor** szelencékben 44 kr. **Osan fogkefe** 30 kr.

Czerny-féle Tanningene

a legjobb, szavatolt biztosságu ártalmatlan **hajfestőszer**, a haj, szakáll és szemöldök részére, melyek a legegyszerűbb módon csak egyszeri használat után egész megbízhatóan és biztosan kifogástalan fényes barnás szőke, barna vagy fekete természetes színűket megtartják és azokat se szappannal való mosás által se a gőzfürdőben el nem vesztik. **Ára 2 frt 50 kr.**

Czerny's orientalische Rosenmilch

(Czerny-féle keleti rózsatej)

a legjobb szer a szépség megtartására, oly gyengéd ifjú **fris arczszint** idéző, mely más épily ártalmatlan szerrel el nem érhető. Kitűnő hatású napsütés ellen és eltávolítja a bőr tisztatlanságát annak sárgás vagy barnás színet. **Ára 1 frt. Balzsam-szappan** hozzá 30 kr.

Fritsch Ferdinand-féle Napraforgó olaj-szappan minősége és illata fölülmulhatatlan. Használható az arcz bőr minden **Fritsch's Sonnenblumen-Oel-Seife** szépséghibája ellen. Az e név alatt egyetlen valódi 1853. óta van forgalomban. **Ára 50 és 35 kr.**

Törvényesen védve, lelkiismeretesen megvizsgálva, teljesen egészséges

Anton J. Czerny Bécsben,

XVIII., Carl Ludwigstrasse 6. Főraktár I., Wallfischgasse 5.

Szétküldés utánvétellel. **Raktárak** gyógyszerárakban, gyógyfűszer- és illatszertárakban stb. — Határozottan **Czerny-féle** készítmény vagy **Fritsch-féle** napraforgó olaj-szappan kérendő. Tessék óvakodni utánozásoktól! Ahol nincs raktár tessék a szállító kereskedő által rendeltetni vagy fenti céghez fordulni.

5 frttól feljebb való áru portó és költségmentesen küldetik meg. **Tudomásul:** Fritsch illatszergyára, (alapított 1853-ban) Anton J. Czerny tulajdonába ment át.

Nyomatott Litfass utódja Röttig Gusztávnál Sopronban.